

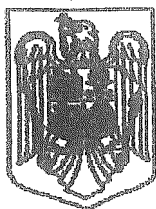
ROMÂNIA

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT SPECIAL

*privind nerespectarea unor drepturi ale
copiilor și tinerilor handicapați*

București, noiembrie 2002

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

B-dul Iancu de Hunedoara, nr. 3-5, Sector 1, cod 71.204, București

Telefon 231.50.01 Fax: 231.50.00 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

AVOCATUL POPORULUI

REGISTRATURĂ GENERALĂ

IEȘIRE Nr. 9825 / 29.11.02

Domnule prim - ministru,

Avocatul Poporului, în îndeplinirea atribuțiilor constituționale și ale dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, modificată și completată, a întocmit un "Raport special privind nerespectarea unor drepturi ale copiilor și tinerilor handicapați", pe care l-a prezentat președinților celor două Camere ale Parlamentului.

Supunem atenției dumneavoastră acest raport față de care urmează să decideți.

Folosesc acest prilej, pentru a vă asigura, domnule prim - ministru, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Ioan MURARU

București, 25 noiembrie 2002

Domnului Adrian NĂSTASE

Prim - ministru al Guvernului României

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

B-dul Iancu de Hunedoara, nr. 3-5, Sector 1, cod 71.204, București

Telefon 231.50.01 Fax: 231.50.00 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 9825 / 29.10-02

Domnule președinte,

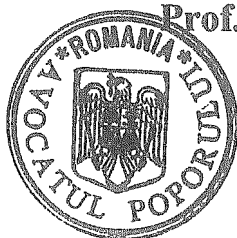
Avocatul Poporului, în îndeplinirea atribuțiilor constituționale și ale dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, modificată și completată, a întocmit un "Raport special privind nerespectarea unor drepturi ale copiilor și tinerilor handicapați", pe care l-a prezentat președintelui Camerei Deputaților și primului – ministru al Guvernului României.

Supunem atenției dumneavoastră acest raport față de care urmează să decideți.

Folosesc acest prilej, pentru a vă asigura, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Ioan MURARU

București, 25 noiembrie 2002

Domnului Nicolae VĂCĂROIU
Președintele Senatului României

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

B-dul Iancu de Hunedoara, nr. 3-5, Sector 1, cod 71.204, București

Telefon 231.50.01 Fax: 231.50.00 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

RAPORT SPECIAL

privind nerespectarea unor drepturi ale copiilor și tinerilor handicapați

I. Cadrul legislativ:

Focalizarea atenției pe grupurile cele mai vulnerabile de copii, validează recunoașterea și respectarea efectivă a drepturilor acestora în România și egalizarea șanselor lor.

În toată lumea, politicile față de copiii cu cerințe speciale (handicap) - ca și față de persoanele adulte cu cerințe speciale (handicap) – au fost până de curând de tip paternalist, bazate pe intervenții caritabile și mai puțin pe drepturi.

În ultimii 20 – 30 de ani s-a înregistrat o schimbare semnificativă de atitudine și practică în acest domeniu. Comunitatea internațională a adoptat o serie de documente, care au impulsionat structurarea actualei concepții și practici cu privire la integrarea socială a copiilor și persoanelor adulte cu cerințe speciale (handicap). Esența acestor documente constă în recunoașterea deplină a tuturor drepturilor copiilor cu cerințe speciale și a implicațiilor care decurg de aici. Astfel, art. 2 din Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, care se referă la nediscriminare și la indivizibilitatea drepturilor, afirmă cu claritate că toate drepturile se aplică tuturor copiilor, fără nici un fel de discriminare; nu face excepție criteriul incapacității (dizabilității).

Altfel spus, toți copiii beneficiază de toate drepturile enumerate în Convenție, “indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie a

copilului sau a părinților sau a reprezentanților săi legali, de originea lor națională, etnică sau socială, de situația lor materială, de incapacitatea lor, de nașterea lor sau de altă situație.”

Art. 23 al Convenției se referă expres la protecția copiilor cu cerințe speciale, declarând dreptul acestora de a se bucura de o viață împlinită și decentă, care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

Constituția României, în art. 45, “Protecția copiilor și a tinerilor”, dă contur unui drept sinteză, potrivit căruia copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și asistență în realizarea drepturilor lor. Acestui drept, îi corespunde obligația statului de a asigura copiilor și tinerilor condițiile necesare dezvoltării armonioase a aptitudinilor lor fizice și intelectuale. În acest sens, sunt prevăzute măsurile de protecție și de asistență, care fac parte din conținutul dreptului, stabilind că statul acordă alocații de stat pentru copii, ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav sau handicapat și alte forme de protecție socială a copiilor și a tinerilor care se stabilesc prin lege (art. 45 alin. 2). De asemenea, autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării (art. 45 alin. (5) din Constituție).

În art. 46, legea fundamentală prevede dreptul persoanelor handicapate la protecție specială. Textul constituțional stipulează că “Statul asigură realizarea unei politici naționale de prevenire, de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială a handicapatilor, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.”

Existența în Constituție a acestei prevederi demonstrează importanța acordată protecției acestui segment al populației, materializată și în preocuparea pentru crearea unui cadru legislativ în concordanță cu reglementările Uniunii Europene.

Un prim pas în adaptarea legislației naționale din domeniul protecției persoanelor handicapate la legislația Uniunii Europene, îl reprezintă adoptarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, aprobată prin Legea nr. 519/2002. Ordonanța a abrogat vechile acte normative privind persoanele handicapate și anume Legea nr. 53/1992 privind protecția specială a persoanelor handicapate și

Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate. În acest fel, măsurile speciale referitoare la persoanele handicapate au fost reunite într-un singur act normativ.

Ulterior, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 a fost modificată și completată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 40/2000, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 47/2001 și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 123/2001 privind reorganizarea comisiei pentru protecția copilului. De asemenea, prin Legea nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, prevederile acestei ordonanțe au suferit o nouă modificare și, totodată, au fost adaptate la schimbările legislative intervenite de la data intrării ei în vigoare.

Modificările și completările aduse au vizat, în principal, următoarele aspecte: reglementarea unor drepturi suplimentare pentru copiii și tinerii handicapați, încadrarea în muncă a persoanelor handicapate și condițiile de pensionare ale acestora. Din anul 2001, comisiile pentru protecția copilului, constituite conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 123/2001 privind reorganizarea comisiei pentru protecția copilului, au preluat atribuțiile comisiilor de expertiză medicală a copiilor cu handicap și ale comisiilor de expertiză pentru învățământul special, eliberând atât certificatele de încadrare într-o categorie de persoane cu handicap, care necesită protecție specială, cât și certificatele de expertiză și orientare școlară pentru copii.

Îmbunătățirile aduse cadrului juridic și instituțional în domeniu, au creat premisele realizării protecției copiilor și tinerilor handicapați.

Noul sistem a demarat greoi, funcționează cu sincope, generând o serie de probleme, dintre care, unele au fost sesizate Avocatului Poporului.

II. Principalele probleme cu care a fost sesizat Avocatului Poporului, în domeniul protecției speciale a persoanelor handicapate, sunt următoarele:

- 1. Nerespectarea dreptului la un asistent personal pentru copiii și tinerii cu handicap grav (art. 18 alin. (1) lit. f) și art. 19 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată).**

Avocatul Poporului a fost sesizat despre faptul că mulți asistenți personali

au renunțat să mai acorde asistență și îngrijire copiilor și tinerilor cu handicap grav, deoarece, în mod constant, plata salariilor, la care au dreptul potrivit prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată, se efectuează cu întârziere sau în cuantum parțial. Ca urmare a acestei situații, dreptul copiilor și tinerilor cu handicap grav la un asistent personal, de la care să primească îngrijire permanentă, nu este respectat. Situația aceasta se regăsește atât la nivelul comunelor, cât și la nivelul orașelor și municipiilor.

În urma demersurilor făcute de Avocatul Poporului, autoritățile administrației publice locale au confirmat dificultățile existente în respectarea dreptului la un asistent personal pentru copiii și tinerii cu handicap grav și au precizat că această situație este cauzată de lipsa fondurilor.

În ceea ce privește plata drepturilor salariale pentru asistenții personali, Ordinul nr. 152/1999 emis de secretarul de stat al Secretariatului de Stat pentru Persoanele cu Handicap stipulează că, începând cu data de 1 ianuarie 2000, plata acestora este preluată de către consiliile locale ale localităților, în care domiciliază persoanele cu handicap grav.

Potrivit Normelor metodologice privind condițiile de încadrare, drepturile și obligațiile asistentului personal al persoanei cu handicap, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 427/2001, "Autoritățile administrației publice locale care nu dispun de resursele financiare necesare pentru plata drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav pot primi în completare sumele necesare, prin transfer de la Secretariatul de Stat pentru Persoanele cu Handicap, în limita creditelor bugetare alocate cu această destinație."

În prezent, art. 20 alin. (2) din Legea nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap prevede că plata drepturilor salariale ale asistenților personali se suportă din bugetele locale.

Legea nr. 743/2001 a bugetului de stat pe anul 2002, prevede în art. 29 alin. (3) că "Sumele destinate pentru finanțarea cheltuielilor (...) aferente susținerii sistemului de protecție a drepturilor copilului și a persoanelor cu handicap se repartizează pe comune, orașe, municipii, (...) județ (...) de către consiliul județean, (...), prin hotărâre și cu asistența tehnică de specialitate a direcției generale a finanțelor

publice și, după caz, a inspectoratului școlar județean sau a inspectoratului județean pentru persoane cu handicap”.

În practică s-au înregistrat disfuncționalități în asigurarea sumelor necesare pentru plata drepturilor salariale ale asistenților personali, deoarece aceste cheltuieli sunt incluse în bugetul local al județului la capitolul “Asistență socială, alocații, pensii, ajutoare și indemnizații”, fără a fi precizate distinct sumele necesare pentru plata drepturilor salariale ale asistenților personali (Anexa nr. 11 la Legea nr. 743/2001, Capitolul I – Veniturile și cheltuielile care se prevăd în bugetele proprii ale județelor).

2. Nerespectarea criteriului priorității la închirierea, construirea și cumpărarea locuințelor din fondul de stat (art. 18 alin. (2) lit. f), art. 19 alin. (1) lit. p) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată).

Mai mulți petenți au sesizat Avocatul Poporului cu privire la faptul că nu beneficiază de prioritate în cazul închirierii, construirii sau cumpărării locuințelor din fondul de stat.

Autoritățile administrației publice sesizate de Avocatul Poporului au motivat aspectele semnalate, prin lipsa locuințelor disponibile, pe de o parte, iar pe de altă parte, prin insuficiența sau inexistența fondurilor destinate construirii locuințelor sociale.

Față de argumentele aduse de autoritățile administrației publice, precizăm că legea stabilește în sarcina acestora asigurarea fondului de locuințe sociale. În acest sens, art. 20 alin. (1) din Normele metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1275/2000, stipulează: “În cadrul strategiei pentru dezvoltarea fondului de locuințe, consiliile locale vor urmări asigurarea fondului de locuințe sociale (...), necesar pentru acoperirea cerințelor pe plan local”.

3. Inechităţi existente în repartizarea locuinţelor din fondul de stat, (art. 19 alin. (1) lit. p) şi art. 19 alin. (1) lit. s) din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 102/1999, modificată şi completată).

Unele persoane care au în îngrijire, supraveghere şi întreţinere un copil cu handicap accentuat sau grav au sesizat Avocatului Poporului faptul că, cererile privind repartizarea unor locuinţe la nivelurile inferioare ale imobilelor nu le-au fost luate în considerare.

În acest context, menţionăm că potrivit prevederilor Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 102/1999 privind protecţia specială şi încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, modificată şi completată, dreptul la repartizarea apartamentelor la nivelurile inferioare ale imobilelor este prevăzut numai pentru persoanele adulte cu handicap accentuat sau grav, nu şi pentru familiile care au în întreţinere un copil cu handicap accentuat sau grav.

Prin urmare, au apărut inechităţi între persoanele adulte cu handicap accentuat sau grav şi copiii cu handicap accentuat sau grav, în ceea ce priveşte repartizarea apartamentelor la nivelurile inferioare ale imobilelor. Aceste inechităţi nu au fost înlăturate de Legea nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 102/1999. Mai mult, Legea nr. 519/2002 prevede că un procent de 25% din fondul de locuinţe sociale va fi acordat adulţilor cu handicap grav, fără a face menţiuni şi cu privire la familiile care au în întreţinere un copil cu handicap grav (art. 19 alin. (1) lit. s).

4. Inexistenţa, în cuprinsul certificatelor şi deciziilor de încadrare sau de respingere a încadrării într-o categorie de persoane handicapate, care necesită protecţie specială, a menţiunilor referitoare la posibilitatea contestării acestora, prevăzute de Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 102/1999, modificată şi completată.

Din petiţiile adresate Avocatului Poporului a rezultat necunoaşterea căilor de atac, la care pot apela persoanele nemulţumite, pentru a contesta certificatele şi deciziile de încadrare sau de respingere a încadrării într-o categorie de persoane cu

handicap.

Existența acestei situații este generată, în mare măsură, de faptul că certificatele de încadrare sau de respingere a încadrării într-o categorie de persoane cu handicap, eliberate tinerilor de comisia de expertiză medicală, precum și deciziile Comisiei superioare de expertiză medicală a persoanelor cu handicap, nu cuprind informații cu privire la căile de atac, pe care le au la dispoziție persoanele interesate. Mai mult, unele comisii de expertiză medicală nu eliberează certificate care să ateste respingerea încadrării într-o categorie de persoane cu handicap.

Modalitățile de contestare, pe care le au la dispoziție cei interesați, nu sunt menționate în modelul tip de certificat și de decizie de încadrare într-o categorie de persoane cu handicap, care necesită protecție specială, cuprinse în Anexa nr. I și Anexa nr. IV la Ordinul nr. 344/2001 privind înființarea comisiilor de expertiză medicală a persoanelor cu handicap, emis de secretarul de stat al Secretariatului de Stat pentru Persoanele cu Handicap.

În ceea ce privește informarea persoanelor interesate cu privire la procedura contestării încadrării sau neîncadrării copiilor într-o categorie de persoană cu handicap, care necesită protecție specială, Hotărârea Guvernului nr. 1205/2001 stabilește că "Hotărârile comisiei cu privire la soluționarea cererilor referitoare la încadrarea într-o categorie de persoane cu handicap (...) pot fi atacate în condițiile Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990, cu modificările și completările ulterioare.". Astfel, în prezent, hotărârile comisiei pentru protecția copilului cuprind mențiuni cu privire la calea de atac pe care o au la dispoziție persoanele interesate.

În urma intervenției Avocatului Poporului, secretarul de stat al Secretariatului de Stat pentru Persoanele cu Handicap ne-a comunicat că, singura măsură pentru informarea persoanelor interesate este afișarea la sediile comisiilor de expertiză și la sediul Comisiei superioare de expertiză medicală a persoanelor cu handicap, a îndrumărilor cu privire la căile de atac prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată.

Având în vedere faptul că aceste comisii, în majoritatea lor, funcționează în spații restrânse și aglomerate, iar persoanele care se adresează acestora prezintă deficiențe fizice, psihice sau intelectuale, considerăm că procedeul afișării căilor de atac nu asigură o informare eficientă a cetățenilor cu privire la modalitățile de

contestare a certificatelor și a deciziilor de încadrare sau de respingere a încadrării într-o categorie de persoane cu handicap.

5. Nerespectarea termenului de elaborare a instrumentelor de evaluare în vederea orientării școlare a copilului (art. 22 din Metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1205/2001).

Ca urmare a reorganizării comisiei pentru protecția copilului, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 123/2001 privind reorganizarea comisiei pentru protecția copilului, aceasta a preluat atribuțiile comisiei de expertiză medicală a copiilor cu handicap și ale comisiei de expertiză pentru învățământul special, organizate în temeiul prevederilor art. 23 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, respectiv ale art. 43 din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată. În acest mod, a fost eliminat tratamentul diferențiat al copiilor, în funcție de starea sănătății, condițiile sociale, fiind simplificate procedurile de stabilire a gradului de handicap și au fost înlăturate paralelismele existente la diferite niveluri de responsabilități, prin eliberarea, de către o singură comisie, atât a certificatelor de încadrare într-o categorie de persoane cu handicap, cât și a certificatelor de orientare școlară a copilului.

Potrivit art. 22 din Hotărârea Guvernului nr. 1205/2001, recent au fost emise noile criterii medicale de încadrare a copilului într-o categorie de persoane cu handicap, dar faptul că instrumentele de evaluare în vederea orientării școlare a copilului nu au fost încă elaborate are drept consecință încălcarea dreptului copiilor handicapați la protecție specială și anume a dreptului la acces liber și egal în orice instituție de învățământ obișnuit, în raport cu restantul funcțional și potențialul recuperator.

Autoritatea responsabilă pentru elaborarea instrumentelor de evaluare în vederea orientării școlare a copilului este Ministerul Educației și Cercetării.

6. Nerespectarea criteriului priorității la instalarea unui post telefonic și lipsa normelor care să reglementeze modalitățile de decontare a sumelor rezultate în urma scutirii de plata abonamentului telefonic (art. 18 alin. (2) lit. e) și art. 19 alin. (1) lit. f) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată).

Mai mulți petenți au sesizat Avocatul Poporului cu privire la tergiversarea, de către furnizorul de servicii de telefonie fixă, a cererilor referitoare la instalarea unui post telefonic și a celor privind scutirea de la plata taxei de instalare a acestuia.

În conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, modificată și completată, persoanele care au în îngrijire, supraveghere și întreținere copii cu handicap grav sau accentuat, precum și tinerii cu handicap grav sau accentuat, beneficiază de prioritate la instalarea postului telefonic și de scutire la plata abonamentului telefonic cu 100 de impulsuri incluse, precum și de costul a 400 de impulsuri pentru nevăzători.

Deși, potrivit legislației anterioare Legii nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, respectiv, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44/2000 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modalitatea de acordare a acestor drepturi trebuia reglementată prin norme aprobate prin ordin al ministrului comunicațiilor și tehnologiei informației, aceste norme nu au fost, încă, elaborate.

În prezent, potrivit Legii nr. 519/2002, modalitatea de acordare a acestor drepturi urmează să fie stabilită din nou de norme aprobate prin ordin comun al ministrului sănătății și familiei și al ministrului comunicațiilor și tehnologiei informației, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice, pentru care legea nu prevede un termen.

Deținerea monopolului serviciilor de telefonie fixă de către furnizorul de servicii telefonice și inexistența unor norme care să prevadă concret modalitatea de acordare a drepturilor prevăzute de art. 18 alin. (2) lit. e) și art. 19 alin. (1) lit. f) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată, au generat nemulțumiri privind soluționarea cererilor persoanelor handicapate adresate

furnizorului de servicii telefonice.

Întrucât serviciile de telefonie fixă se furnizează tuturor abonaților prin intermediul unui contract - cadru prestabilit de furnizor, Avocatul Poporului a sesizat, prin Raportul pentru anul 2001 prezentat celor două Camere ale Parlamentului, neajunsurile generate de punerea în practică a contractului. În acest sens, Avocatul Poporului a recomandat reanalizarea, cât mai urgentă, a clauzelor contractuale, întrucât se impune stipularea tuturor drepturilor abonaților, deoarece aceștia se află, în prezent, într-o poziție de inferioritate față de furnizor. Cu toate acestea, problema nerespectării drepturilor cetățenilor în calitate de abonați ai furnizorului de servicii de telefonie fixă nu a fost rezolvată până în prezent.

7. Nerespectarea termenelor privind realizarea accesibilităților pentru persoanele handicapate (Capitolul III din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată).

Încă din anul 1999, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, modificată și completată, a prevăzut realizarea unor lucrări de amenajare și adaptare a clădirilor civile și a spațiului urban aferent, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor handicapate. În acest sens, ordonanța stabilea o serie de termene pentru finalizarea accesibilităților, precum și condițiile de realizare a acestora de către ministere, autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice locale, dar unele termene nu au fost respectate.

a) Deși o serie de termene prevăzute pentru finalizarea accesibilităților pentru persoanele cu handicap au expirat, clădirile instituțiilor publice, culturale, sportive sau de petrecere a timpului liber, magazinele și restaurantele, sediile prestatorilor de servicii către populație, mijloacele de transport în comun, telefoanele publice, precum și căile de acces au fost adaptate, în foarte puține cazuri, pentru a permite accesul neîngrădit al persoanelor handicapate.

Astfel, la sfârșitul anului 2001 au expirat termenele stabilite pentru montarea telefoanelor publice, rezervarea și semnalizarea prin semnul internațional a spațiilor de parcare de pe lângă instituțiile de interes public și introducerea în fabricație a

mijloacelor de transport în comun, special adaptate accesului neîngrădit al persoanelor handicapate.

De asemenea, termenele stabilite pentru organizarea spațiilor de parcare, încadrarea, de către instituțiile publice, de traducători ai limbajului mimico – gestual pentru relațiile directe cu persoanele surde sau surdo – mute, urmează să expire în luna decembrie 2002, iar cele stabilite pentru realizarea lucrărilor de amenajare pentru clădirile publice, magazinele, restaurantele, sediile prestatorilor de servicii către populație și căile publice de acces, urmează să expire în luna decembrie 2003.

Legea nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, prevede noi termene până la care accesibilitățile pentru persoanele cu handicap trebuie să fie finalizate.

Astfel, au fost stabilite următoarele termene:

- 31 decembrie 2002 pentru montarea și amenajarea telefoanelor publice în conformitate cu normativul în domeniu, aprobat prin ordin al ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței;
- ianuarie 2003 pentru rezervarea și semnalizarea prin semnul internațional a spațiilor de parcare de pe lângă instituțiile de interes public și 31 decembrie 2003 pentru celelalte spații de parcare;
- 1 ianuarie 2004 pentru achiziționarea și introducerea în fabricație a mijloacelor de transport în comun, special adaptate accesului neîngrădit al persoanelor handicapate;
- 31 decembrie 2005 pentru montarea sistemelor de semnalizare sonoră și vizuală pentru persoanele handicapate la trecerile de pietoni, precum și a panourilor de afișaj în mijloacele de transport public și pe drumurile publice;
- 31 decembrie 2010 pentru amenajarea stațiilor mijloacelor de transport astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor handicapate;
- 31 decembrie 2010 pentru adaptarea a cel puțin 4% din locuințele construite din fonduri de la bugetul de stat în conformitate cu normativului în domeniu, aprobat prin ordin al ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței;
- finalizarea lucrărilor de amenajare pentru clădirile publice, magazinele, restaurantele, sediile prestatorilor de servicii către populație și căile publice de acces, este prevăzută pentru luna decembrie 2003.

Potrivit prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată, lucrările de adaptare se vor realiza în etape, iar costurile lucrărilor vor fi suportate, după caz, din bugetele proprii ale ministerelor, ale celorlalte autorități ale administrației publice centrale de specialitate, precum și din bugetele autorităților publice locale.

În cazul nerespectării dispozițiilor referitoare la termenele prevăzute pentru realizarea accesibilităților, Ministerul Lucrărilor Publice, Transportului și Locuinței, prin organele de specialitate, aplică amenzi contravenționale.

b) Legea nr. 519/2002 stabilește, de asemenea, că “autoritățile prevăzute de lege vor elibera autorizația de construcție pentru clădirile publice ce urmează a se construi, numai în condițiile respectării normativului în domeniu, aprobat prin ordin al ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței și publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I. Fac excepție de la această prevedere construcțiile personale și anexele acestora”, însă nu se stipulează nimic cu privire la autorizația de construcție pentru drumurile publice și căile de acces, care urmează a se construi.

c) O problemă specială o reprezintă neadaptarea clădirilor instituțiilor de învățământ, astfel încât să permită accesul neîngrădit al copiilor handicapați. Întrucât aceste clădiri sunt folosite zilnic de copii în timpul anului școlar, neexistând săli de clasă și spații comune adaptate în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată, numărul de copii și tineri handicapați, care frecventează cursurile școlilor normale este redus, ceea ce duce, implicit, la o restrângere a dreptului la învățătură.

În acest sens, potrivit Capitolului IV al Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999, modificată și completată, intitulat “Drepturile și obligațiile persoanelor cu handicap”, este prevăzut accesul liber și egal al copiilor handicapați în orice instituție de învățământ obișnuit, în raport cu restantul funcțional și potențialul recuperator.

Egalitatea în drepturi constituie un principiu fundamental consacrat prin art. 16 din Constituția României și privește toate drepturile, pe care le au cetățenii români. Acest principiu presupune ca participarea și integrarea școlară a persoanelor handicapate să se facă într-un mediu educațional cât mai puțin restrictiv și cât mai puțin separat de mediile școlare, care sunt accesibile persoanelor fără handicap.

Din cauza neadaptării clădirilor instituțiilor de învățământ la

cerințele copiilor handicapați, în prezent, mulți dintre aceștia participă numai la activități educative în centre speciale înființate de organizații neguvernamentale. Posibilitățile financiare ale organizațiilor neguvernamentale nu sunt, însă, de natură să acopere necesarul de astfel de așezăminte.

III. Față de cele de mai sus, avem în vedere următoarele propuneri:

1. evidențierea în bugetul local al județului, a fondurilor necesare pentru plata salariilor asistenților personali pentru copiii și adulții cu handicap grav, prin introducerea în structura bugetului la capitolul “Asistență socială, alocații, pensii, ajutoare și indemnizații”, a unui subcapitol “Drepturile asistentului personal pentru copiii și adulții cu handicap grav”, la fel ca în cazul bugetului local al comunelor, eliminându-se disfuncționalitățile apărute în asigurarea sumelor necesare pentru plata drepturilor salariale ale asistenților personali;
2. evaluarea, identificarea și atragerea, de către autoritățile administrației publice locale, a tuturor resurselor financiare necesare constituirii subcapitolului bugetar “Venituri din fondul pentru locuințe” ale bugetelor locale, în scopul construirii unui număr mai mare de locuințe sociale;
3. urgentarea finalizării și dării în folosință a locuințelor aflate în diferite stadii de execuție;
4. completarea art. 18 alin. (2) din Legea nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, prin introducerea lit. h), pentru care propunem următorul text: “h) repartizarea, la cerere, a apartamentelor la nivelurile inferioare ale imobilelor, familiilor care au în întreținere un copil cu handicap accentuat sau grav”;
5. completarea art. 19 alin. (1) lit. s) din Legea nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, pentru care propunem următorul text: “acordarea unei cote de 25% din fondul de locuințe sociale persoanelor cu handicap grav, precum și familiilor care au în întreținere un copil cu handicap grav, conform legii.”;

6. completarea Anexei nr. I la Ordinul nr. 344/2001 privind înființarea comisiilor de expertiză medicală a persoanelor cu handicap, prin includerea în conținutul modelului tip al certificatului de încadrare într-o categorie de persoană cu handicap care necesită protecție specială, a următoarei prevederi: “Prezentul certificat poate fi contestat în termen de 30 de zile de la comunicare la Comisia superioară de expertiză medicală a persoanelor cu handicap pentru adulți, în condițiile legii.”;
7. completarea Anexei nr. IV la Ordinul nr. 344/2001 privind înființarea comisiilor de expertiză medicală a persoanelor cu handicap, prin includerea în conținutul modelului tip al deciziei de încadrare într-o categorie de persoană cu handicap care necesită protecție specială, a următoarei prevederi: “Prezenta decizie poate fi atacată potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990, cu modificările și completările ulterioare ”;
8. urgentarea elaborării și supunerea spre aprobare Guvernului, a instrumentelor de evaluare în vederea orientării școlare a copilului, pentru respectarea termenului prevăzut în Hotărârea Guvernului nr. 1205/2001 pentru aprobarea Metodologiei de funcționare a comisiei pentru protecția copilului;
9. urgentarea elaborării normelor care reglementează modalitățile de decontare a sumelor reprezentând plata abonamentului telefonic pentru persoanele care au în îngrijire, supraveghere și întreținere copii cu handicap grav sau accentuat, precum și pentru tinerii cu handicap grav sau accentuat;
10. monitorizarea, de către Ministerul Lucrărilor Publice, Transportului și Locuințelor, a respectării termenelor de finalizare a accesibilităților pentru persoanele cu handicap și a stadiului de efectuare a acestora;
11. completarea art. 12 din Legea nr. 519/2002 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, pentru care propunem următorul text: “Autoritățile prevăzute de lege vor elibera autorizația de construcție pentru clădirile publice, drumurile publice și căile de acces ce urmează a se construi, numai în condițiile respectării normativului în domeniu, aprobat prin ordin al ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței și publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I. Fac excepție de la această prevedere construcțiile personale și anexele acestora.”;